

Schijnzelfstandigheid bij zzp'ers

Wat verandert er in 2024 en 2025?

Steeds meer bedrijven worden geconfronteerd met het fenomeen schijnzelfstandigheid bij zzp'ers. Dit kan leiden tot juridische en fiscale risico's, zeker nu de regels strenger worden en de handhaving door de Belastingdienst toeneemt. Wat houdt schijnzelfstandigheid precies in, wat zijn de gevolgen, en hoe kunt u zich als opdrachtgever voorbereiden op de komende veranderingen?

Wat is schijnzelfstandigheid?

Schijnzelfstandigheid ontstaat wanneer een zzp'er formeel als zelfstandig ondernemer wordt ingehuurd, maar in de praktijk meer lijkt op een werknemer. Dit kan het geval zijn als de zzp'er grotendeels afhankelijk is van de opdrachtgever, weinig invloed heeft op zijn eigen werktijden of tarieven en structureel werk verricht binnen de organisatie. Hoewel de samenwerking op papier misschien als zelfstandigheid wordt gepresenteerd, kan de praktijk wijzen op een dienstverband.

De gevolgen van schijnzelfstandigheid

Als de Belastingdienst concludeert dat er sprake is van een verkapt dienstverband, kan dit gevolgen hebben voor de opdrachtgever:

- 1. Fiscale consequenties:** bij de vaststelling van een verkapt dienstverband wordt u met terugwerkende kracht verplicht om loonbelasting en sociale premies af te dragen. Dit kan leiden tot substantiële naheffingen, boetes en eventuele rentekosten. Daarnaast loopt u het risico dat de Belastingdienst extra controles op uw organisatie uitvoert, wat kan resulteren in verdere sancties.
- 2. Arbeidsrechtelijke gevolgen:** u wordt verplicht om de zzp'er dezelfde rechten te geven als een werknemer, zoals doorbetaling bij ziekte, recht op vakantiedagen en ontslagbescherming.

Nieuwe regels en handhaving vanaf 2025

Vanaf 1 januari 2025 zal de Belastingdienst strenger gaan handhaven op schijnzelfstandigheid. Dit betekent dat bedrijven die werken met zzp'ers, extra alert moeten zijn op de aard van hun arbeidsrelaties. Er is wel een overgangperiode van één jaar, waarin bedrijven zonder boetes aanpassingen kunnen maken, mits ze aantonen dat ze de situatie verbeteren.

Daarnaast keurt de Belastingdienst sinds september 2024 modelovereenkomsten niet meer goed. Deze overeenkomsten boden voorheen enige zekerheid over de status van een zzp'er, maar blijken in de praktijk niet voldoende om schijnzelfstandigheid te voorkomen.

Criteria verkapt dienstverband

De Belastingdienst kijkt bij de beoordeling van schijnzelfstandigheid naar drie belangrijke criteria:

- **Gezagsverhouding:** is er sprake van aansturing door de opdrachtgever (hiërarchische relatie)?
- **Persoonlijke arbeid:** moet de zzp'er het werk zelf verrichten?
- **Vergoeding:** ontvangt de zzp'er een vast loon, vergelijkbaar met dat van een werknemer?

Als aan deze criteria wordt voldaan, kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een verkapt dienstverband.

Nieuwe factoren naar aanleiding van de Deliveroo-uitspraak

Naast de bestaande criteria van de Belastingdienst spelen ook nieuwe gezichtspunten een rol, dankzij de uitspraak van de Hoge Raad in het zogenaamde Deliveroo-arrest van 24 maart 2023, waarin bepaald werd dat Deliveroo-bezorgers werknemers zijn. Hierbij werden twee nieuwe factoren meegenomen:

- 1. Organisatorische inbedding:** werkt de zzp'er binnen de organisatie alsof hij een werknemer is?
- 2. Ondernemerschap:** toont de zzp'er daadwerkelijk zelfstandig ondernemerschap, bijvoorbeeld door meerdere opdrachtgevers te hebben, aan acquisitie te doen, en zich als ondernemer te profileren?

Deze criteria maken het voor opdrachtgevers nog complexer om de status van een zzp'er correct te beoordelen.

Wat verandert er mogelijk per 1 januari 2026?

In 2026 wordt waarschijnlijk de Wet Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties en Rechtsvermoeden (VBAR) ingevoerd. Deze wet introduceert een nieuwe toets, de WZOP-toets, die beoordeelt of iemand een werknemer is aan de hand van drie elementen: werknemerschap, zelfstandigheid en ondernemerschap. Een belangrijk aspect van de wet is dat zzp'ers die minder dan € 33 per uur verdienen, automatisch vermoed worden een werknemer te zijn.

De WZOP-toets

De WZOP-toets verduidelijkt het gezagscriterium in arbeidsrelaties en bestaat uit drie onderdelen:

- 1. Werknemer (W):** werknemerschap wordt vastgesteld door factoren zoals de bevoegdheid van de opdrachtgever om aanwijzingen te geven, controle uit te oefenen, en als de werkzaamheden binnen het kader van de organisatie structureel worden uitgevoerd.
- 2. Zelfstandige (Z):** zelfstandigheid wordt bepaald door kenmerken zoals het dragen van eigen risico, verantwoordelijkheid voor middelen en materialen, en het uitvoeren van specifieke taken die niet standaard in de organisatie aanwezig zijn.
- 3. Ondernemerschap (OP):** ondernemerschap wordt beoordeeld aan de hand van meerdere opdrachtgevers, eigen acquisitie en zakelijke investeringen. In het wetsvoorstel wordt ondernemerschap pas beoordeeld na de afweging tussen werknemerschap en zelfstandigheid.

De volledige context van de arbeidsrelatie bepaalt de uiteindelijke kwalificatie, waarbij verschillende indicatoren samen doorslaggevend zijn.

Schijnzelfstandigheid voorkomen: wat kunt u doen?

Om problemen als opdrachtgever te voorkomen, is het verstandig om uw samenwerking met zzp'ers nu al zorgvuldig te evalueren. U kunt de volgende stappen ondernemen:

- 1. Stel een overzicht op van alle zzp'ers in uw organisatie.**
- 2. Beoordeel de contracten:** zorg dat hierin duidelijk staat dat er geen sprake is van een dienstverband.
- 3. Controleer de tarieven:** lage tarieven kunnen wijzen op een gezagsverhouding.
- 4. Onderzoek de mate van aansturing:** hoeveel invloed heeft uw organisatie op het werk van de zzp'er?
- 5. Evalueer het ondernemerschap:** heeft de zzp'er meerdere opdrachtgevers en neemt hij financieel risico?

Actieve handhaving door de Belastingdienst vanaf 1 januari 2025

Vanaf 1 januari 2025 heft de Belastingdienst het handhavingsmoratorium op en start weer met actieve controles op arbeidsrelaties volgens de Wet DBA, mede gebaseerd op het Deliveroo-arrest. Sinds 2016 bood het moratorium bescherming, maar dit komt te vervallen. De opheffing heeft geen terugwerkende kracht; alleen arbeidsrelaties vanaf 1 januari 2025 worden gecontroleerd, tenzij sprake is van kwaadwillendheid.

Belangrijk! De opheffing van het moratorium heeft geen terugwerkende kracht. De Belastingdienst zal vanaf 1 januari 2025 alleen handhaven op arbeidsrelaties die vanaf die datum niet correct zijn gekwalificeerd. Situaties

van vóór 1 januari 2025 blijven onder het moratorium vallen en worden niet met terugwerkende kracht gecontroleerd of beboet, tenzij er sprake is van kwaadwillendheid.

Risico op boetes door verkapt dienstverband

Vanaf 1 januari 2025, na het opheffen van het handhavingsmoratorium, kunnen boetes en naheffingen worden opgelegd als zzp'ers binnen uw organisatie niet correct zijn geclassificeerd. Het is cruciaal om nu al actie te ondernemen door de samenwerking met zzp'ers te evalueren en aan te passen waar nodig, om financiële sancties en reputatieschade te voorkomen. Daarnaast kunnen zzp'ers, door recente ontwikkelingen, alsnog een arbeidsovereenkomst claimen met terugwerkende verplichtingen, zoals loon en pensioenbijdragen.

Let op: het handhavingsmoratorium biedt geen volledige bescherming. De Belastingdienst kan bij kwaadwillendheid al ingrijpen. Er worden nu al onderzoeken uitgevoerd waarbij opdrachtgevers worden gedwongen hun arbeidsrelaties aan te passen, wat kan betekenen dat zzp'ers formeel in dienst moeten worden genomen.

Conclusie

Met de strengere handhaving en de nieuwe wetgeving die op komst is, is het van groot belang om de status van uw zzp'ers zorgvuldig te evalueren. Zorg ervoor dat uw organisatie klaar is voor 2025 en voorkom de juridische en financiële risico's van schijnzelfstandigheid.

Door nu actie te ondernemen en uw samenwerkingen grondig door te lichten, kunt u problemen in de toekomst voorkomen.

Update 1 oktober: Tweede Kamer moties voor een 'zachte landing'

Op 1 oktober zijn twee moties in de Tweede Kamer aangenomen (Flach en Flach & Aartsen), die gericht zijn op het bevorderen van een 'zachte landing' bij veranderingen rondom de handhaving van schijnzelfstandigheid. De moties leggen de nadruk op probleemgevallen, zoals gedwongen zelfstandigheid, onderbetaling, schijnzelfstandigen en arbeidsmigratieconstructies. Voor andere situaties wordt gepleit voor een benadering waarin zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de menselijke maat en maatwerk. Er wordt daarnaast voorgesteld om mild op te treden tegen zelfstandigen en opdrachtgevers die onbewust fouten maken, en niet direct boetes op te leggen aan deze groep.

Ondersteuning nodig?

Derks & Derks heeft ruim 20 jaar ervaring met Detachering & Interim en kan u op dit gebied volledig ontzorgen. Neem gerust vrijblijvend contact op met een van onze consultants.

Meer informatie?

Kijk voor meer informatie
www.derksenderks.nl

Derks & Derks

Databankweg 12a
3821 AL Amersfoort

T 033 - 472 80 87

E office@derksenderks.nl

I www.derksenderks.nl

Member of Inrals